

Sygn. akt IV P 11/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy w Belchatowie Wydział IV Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia SR Beata Grabiszewska

Protokolant: Bożena Michalak

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2018 roku w Belchatowie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna
w B. Oddział Kopalnia (...) w R.

o deputat węglowy i świadczenie socjalne

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w B. Oddział Kopalnia (...) w R. na rzecz powoda J. K. kwotę 552,00 zł (pięćset pięćdziesiąt dwa złote 00/100) tytułem deputatu węglowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a. od kwoty 184,00 zł (sto osiemdziesiąt cztery złote 00/100) od dnia 1 lipca 2018 roku do dnia zapłaty;

b. od kwoty 184,00 zł (sto osiemdziesiąt cztery złote 00/100) od dnia 1 października 2018 roku do dnia zapłaty;

c. od kwoty 184,00 zł (sto osiemdziesiąt cztery złote 00/100) od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. nie obciąża powoda J. K. obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna w B. Oddział Kopalnia (...) w R.;

4. przyznaje radcy prawnemu R. B. ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Belchatowie kwotę 450,00 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych 00/100) powiększoną o podatek VAT w wysokości 23% tytułem opłaty za pomoc prawną, udzieloną powodowi J. K. z urzędu.

Sygn. akt IV P 11/19

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 stycznia 2019 roku, skierowanym przeciwko (...) S.A. w B. Oddział Kopalnia (...) w R., powód J. K., wnosił o zasądzenie na jego rzecz kwoty 4.288,00 zł, w tym kwot: 2.944,00 zł tytułem ekwiwalentu za deputat

węglowy za okres od 1 listopada 2014 roku z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty; 1.680,00 zł tytułem świadczeń socjalnych od 1 listopada 2014 roku.

W uzasadnieniu pozwu podał, że wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi uzyskał prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce Z. K., począwszy od 1 listopada 2014 roku. Po śmierci matki powód został sierotą zupełnym. W związku z uzyskaniem prawa do renty rodzinnej J. K. wystąpił do pozwanego o wyliczenie i wypłacenie mu odpowiedniej kwoty świadczeń od dnia złożenia pozwu do sądu o rentę rodzinną. W odpowiedzi na pismo pozwany uznał, że powodowi należy się jedynie ekwiwalent za węgiel od dnia złożenia wniosku, tj. od 21 czerwca 2018 roku i nie uznał prawa powoda do żadnych świadczeń, które pobierała matka powoda jako emeryt pozwanego.

Powód podnosił, że nie mógł złożyć wniosku wcześniej, ponieważ toczyły się sprawy w ZUS i przed sądem. Taką możliwość uzyskał dopiero po wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 lutego 2019 roku pozwany (...) S.A. w B. Oddział Kopalnia (...) w R., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że powód skierował wniosek o wypłatę deputatu do (...) S.A. Oddział Kopalnia (...) w R. i otrzymał od tej jednostki odpowiedź datowaną na dzień 4 lipca 2018 roku, iż ekwiwalent ten zostanie mu naliczony od dnia złożenia wniosku, tj. od 21 czerwca 2018 roku. Do odpowiedzi został załączony formalny wniosek, który zgodnie z pouczeniem zawartym w piśmie należało złożyć do D. Kadr i Spraw Socjalnych pozwanego. Tym samym były pracodawca matki powoda zakwalifikował go jako osobę uprawnioną do ekwiwalentu za deputat węglowy po zmarłej matce – emerytce pozwanego.

Powód niezadowolony z tej odpowiedzi zwrócił się z prośbą o interwencję do Prezesa (...) S.A. Prezes Zarządu w piśmie z dnia 7 sierpnia 2018 roku wyjaśnił powodowi, że prawo do deputatu powstaje z datą złożenia stosownego wniosku, a fakt uzyskania prawa do renty rodzinnej z datą wsteczną nie daje podstaw do wypłaty deputatu za okresy wsteczne. Powód ponownie otrzymał formularz wniosku do wypełnienia, ale go nie odesłał. Kolejne wyjaśnienia pozwany przedstawił powodowi w piśmie z dnia 16 stycznia 2019 roku.

Pełnomocnik pozwanego podnosił, że zgodnie z postanowieniami (...) obowiązującego u pozwanego uprawnienie do deputatu powstaje z datą zgłoszenia wniosku przez uprawnionego. Zapisy (...) nie przewidują możliwości przyznania jakiegokolwiek uprawnienia z datą wsteczną.

Jako bezpodstawne pozwany ocenił żądanie powoda w zakresie dodatkowego świadczenia socjalnego, gdyż powód nie mieści się w kręgu osób uprawnionych do tego świadczenia.

Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia co do świadczeń żądanych przez powoda.

W piśmie procesowym z dnia 15 maja 2019 roku pełnomocnik powoda, ustanowiony z urzędu, podtrzymał stanowisko zawarte w pozwie.

Na rozprawie w dniu 16 maja 2019 roku pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 22 lutego 2018 roku zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 29 listopada 2016 roku i przyznał powodowi J. K. prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce Z. K. począwszy od 1 listopada 2014 roku. Powód pobiera rentę rodzinną na stałe, od 1 marca 2018 roku w wysokości 1421,25 zł oraz dodatek dla sieroty zupełnej.

(dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi – k.8, decyzja ZUS – k. 9)

Powód J. K. jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji.

(dowód: orzeczenie – k. 25-25v w aktach sprawy IV P 84/18)

Matka powoda Z. K. była emerytem Oddziału Kopalnia (...) w R..

(okoliczność bezsporna)

W piśmie z dnia 21 czerwca 2018 roku powód zwrócił się do kierownika D. HR w (...) B. o przyznanie praw socjalnych i deputatu po zmarłej matce Z. K.. W odpowiedzi Kierownik Wydziału HR w (...) B. poinformował powoda, że jego prośba została rozpatrzona pozytywnie i ekwiwalent za bezpłatny deputat węglowy zostanie powodowi naliczony od dnia złożenia pisma, tj. od 21 czerwca 2018 roku i będzie wypłacany kwartalnie w ostatnim miesiącu kwartału, za który zostanie naliczony. W załączeniu przesłał formalny wniosek celem wypełnienia i zwrotu do D. Kadr i Spraw Socjalnych. Powód wypełnionego wniosku nie odesłał. Pismem z dnia 31 sierpnia 2018 roku kierownik D. HR w (...) B. przypomniał powodowi, że nie wpłynął do działu wypełniony przez niego wniosek.

(dowód: pismo powoda – k. 8, pisma (...) B. – k. 9-10)

W dniu 18 lipca 2018 roku J. K. skierował pismo do Prezesa (...) S.A. o przyznanie prawa do deputatu węglowego od dnia 1 listopada 2014 roku. W odpowiedzi na to pismo Prezes Zarządu (...) S.A. poinformował powoda, że otrzymanie przez niego renty rodzinnej orzeczeniem sądu i wyrównanie świadczeń rentowych z datą wsteczną nie daje podstaw do wypłaty deputatu za okresy wsteczne. Prawo do deputatu powstaje z chwilą złożenia wniosku w (...) B..

Następnie w piśmie z dnia 10 stycznia 2019 roku J. K. zwrócił się do pozwanego Oddziału o zmianę stanowiska i przyznanie ekwiwalentu za deputat węglowy od dnia 1 listopada 2014 roku. W odpowiedzi na pismo pozwany poinformował powoda, że zgodnie z wewnętrznymi regulacjami w Oddziale (...) B. uprawnienie do deputatu powstaje z datą zgłoszenia wniosku w (...) B.. Natomiast prawo do świadczeń socjalnych przysługuje byłym pracownikom Oddziału (...) B. po uprzednim złożeniu wniosku.

(dowód: pisma powoda - k. 11, 28, pismo (...) S.A. – k. 27, pismo (...) B. – k. 12)

U pozwanego pracodawcy obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy dla pracowników (...) z dnia 4 listopada 2010 roku. W Załączniku nr 10 do (...) w Rozdziale III zostały określone zasady przyznawania bezpłatnego węgla (deputatu) byłym pracownikom uprawnionym w okresie zatrudnienia do deputatu węglowego i pozostałej po nich rodzinie. W § 2 pkt 1 ust. 3 postanowiono, że uprawnienia do bezpłatnego węgla w naturze przysługują wdowom, wdowcom i pełnym sierotom pobierającym rentę rodzinną po emerytach i rencistach lub byłych pracownikach, którzy uzyskali status emeryta zgodnie z ust. 1. Z kolei w § 1 ust. 3 postanowiono, że uprawnienie do bezpłatnego węgla w naturze lub ekwiwalencie pieniężnym powstaje z datą zgłoszenia wniosku w zakładzie objętym Układem, z którego pracownik bezpośrednio odszedł na rentę lub emeryturę lub uzyskał status emeryta. Ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy dla osób wymienionych w Rozdziale III wypłaca się w ratach kwartalnych w ostatnim miesiącu kwartału, za który został naliczony.

(dowód: załącznik Nr 10 do Zakładowego Układu Zbiorowego — k. 31-33)

Wysokość deputatu węglowego wypłacanego przez pozwaną Kopalnię wynosi 184 złotych kwartalnie.

(okoliczność bezsporna)

W pozwanym zakładzie pracy obowiązuje Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W pkt 6.3 Regulaminu wymieniono osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń finansowych ze środków ZFŚS. Należą do nich m.in. członkowie rodzin po zmarłych pracownikach Oddziału, jeżeli pobierana jest po zmarłym renta rodzinna, do czasu zawarcia przez nich związku małżeńskiego (pkt 6.3.1f). Uprawnionymi członkami rodziny są m. in. pozostające na utrzymaniu i wychowaniu dzieci własne, mające orzeczoną znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności – bez względu na wiek i wspólnie zamieszkujący z osobą uprawnioną (pkt 6.3.2.a,b). Warunkiem

otrzymania dodatkowego świadczenia socjalnego dla byłych pracowników Oddziału jest złożenie w wymaganym terminie stosownego wniosku, w którym powinny być wskazane dochody brutto osiągnięte przez wszystkich członków rodziny (pkt 6.7.3).

(dowód: Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – k. 42-54)

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający dla potrzeb wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powód J. K. wnosil o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w B. Oddział Kopalnia (...) w R. na jego rzecz kwoty 4.288,00 zł, w tym kwot: 2.944,00 zł tytułem ekwiwalentu za deputat węglowy za okres od 1 listopada 2014 roku z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty; 1.680,00 zł tytułem świadczeń socjalnych od 1 listopada 2014 roku.

Zgodnie z treścią art. 9 § 1 kp ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy. Postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych oraz regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych (§ 2).

Artykuł 9 § 1 kp statuuje legalną definicję prawa pracy poprzez wyliczenie jego źródeł. Zgodnie z dyrektywą w nim sformułowaną przmiot ten posiadają akty ponadindywidualne, które określają prawa i obowiązki pracowników i pracodawców. Tymi szczególnymi (inaczej: autonomicznymi) źródłami prawa pracy są: układy zbiorowe pracy, inne oparte na ustawie porozumienia zbiorowe, regulaminy i statuty. Żaden z tych aktów nie może być dla pracownika mniej korzystny niż akt wyższego rzędu.

W pozwanym Oddziale obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy.

W Załączniku nr 10 do (...) zostały określone zasady przyznawania bezpłatnego węgla byłym pracownikom uprawnionym w okresie zatrudnienia do deputatu węglowego i pozostałej po nich rodzinie.

Byłym pracownikom pozwanego zakładu przysługują także uprawnienia do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, obowiązujący u pozwanego wymienia kategorie osób uprawnionych.

Zgodnie z zapisami Załącznika nr 10 do (...) obowiązującego w pozwanej Kopalni uprawnienie do bezpłatnego węgla w naturze lub ekwiwalencie pieniężnym powstaje z datą zgłoszenia wniosku w zakładzie objętym Układem, z którego pracownik bezpośrednio odszedł na rentę lub emeryturę lub uzyskał status emeryta (§ 1 ust. 3). W przedmiotowej sprawie uprawnienie to jest uprawnieniem pochodnym po emerycie - byłym pracowniku pozwanego, a zatem powód nie może wywodzić więcej praw niż przysługiwało byłemu pracownikowi.

Powód J. K. należy do kategorii osób uprawnionych do deputatu węglowego jako osoba (pełny sierota) pobierająca rentę rodzinną po emerycie – byłym pracowniku Oddziału. Wniosek o wypłatę deputatu węglowego zawarł w piśmie z dnia 21 czerwca 2018 roku. W przedmiotowej sprawie domagał się jednak zasądzenia deputatu od daty ustalenia prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce, to jest od dnia 1 listopada 2014 roku.

Tak sprecyzowane żądanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem wewnętrzne regulacje obowiązujące w Oddziale w zakresie prawa do deputatu węglowego nie przewidują jego wypłaty za okres wsteczny. W ocenie Sądu

prawo do deputatu przysługuje J. od daty złożenia wniosku pomimo, że nie został on złożony na wymaganym przez pozwaną formularzu.

Z pism załączonych do akt sprawy wynika, że wniosek o wypłatę deputatu powód skierował do D. (...) Oddziału Kopalni (...) i otrzymał informację, że deputat węglowy zostanie mu wypłacany od dnia złożenia wniosku, tj. od dnia 21 czerwca 2018 roku. Tym samym pracodawca zmarłej matki powoda zakwalifikował J. K. jako osobę uprawnioną do ekwiwalentu za deputat węglowy. Pozwany posiadał też niezbędne dane do dokonania wypłaty deputatu.

Wysokość deputatu węglowego wypłacanego przez pozwaną Kopalnię wynosi 184 złotych kwartalnie. Wprawdzie powód wystąpił z wnioskiem o wypłatę deputatu w ostatnim miesiącu II kwartału 2018 roku, to jednak Sąd, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przyznał mu prawo do deputatu za ten kwartał 2018 roku w pełnej wysokości. Kwota deputatu wypłacana za okresy kwartalne wynosi 184 zł i jej wypłata nie stanowi nadmiernego obciążenia dla pozwanego. Sąd, zgodnie z żądaniem pozwu, zasądził także deputat za pozostałe dwa kwartały 2018 roku. Nie orzekł w zakresie deputatu za rok 2019, bowiem powód takiego żądania nie zgłosił. Oczywistym jest, że nabyte prawo do deputatu rozciąga się na kolejne okresy.

Oddaleniu podlegało żądanie zasądzenia deputatu za okres poprzedzający złożenie wniosku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 §1 i 2 k.c.

Na uwzględnienie nie zasługiwało żądanie zasądzenia dodatkowego świadczenia socjalnego. W ocenie Sądu J. K. nie należy bowiem do kategorii osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń finansowych ze środków ZFŚS, wymienionych w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Nawet przy założeniu, że powód byłby osobą uprawnioną do takiego świadczenia, to nie złożył wniosku o jego wypłatę, wymaganego postanowieniami Regulaminu.

Na zasadzie słuszności wyrażonej w art. 102 kpc, Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu, mając na uwadze charakter sprawy oraz stan zdrowia powoda i jego sytuację rodzinną i materialną.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej na rzecz pełnomocnika powoda, ustanowionego z urzędu, Sąd orzekł na podstawie § 15 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68 t.j.).